

Eva Lundholmi

Eva Lundholm föddes den 17 oktober 1868 i Villan¹ på Muskö. Hennes föräldrar var uppvuxna på Utö och hade kommit till Muskö 1862, när fadern Johan Lundholm tillträtt torpet Villan sannolikt under Arbottna. Med sig hade han hustru Eva Charlotta Östman och dottern Justina Charlotta (Hanna Hagmans blivande svärmoder). När Eva föddes hade hon också hunnit få två bröder, Johan Gustaf och Anders Viktor.

Men i mars 1870, ett och ett halvt år efter Evas födsel, dog fadern. Dödsfallet var väntat, en dräng kommen från Motala städslades redan den 1 maj, och två veckor innan Johan avled skrev makarna inbördes testamente. Lotta Östman kunde alltså behålla torpet och hålla ihop familjen.

Familjen utökades med en syster till Eva första maj 1871. Anna Mathilda, vilken är inskriven med okänd fader i födelseboken. Drängen stannade inte länge utan flyttade till Ösmo redan i slutet av oktober 1871. Två veckor senare kom nästa dräng. Anders Johansson Hellsing, värmlänning, som närmast kom från Stockholm. Han gifte sig till torpet redan efter två månader. Emellertid blev inte han heller gammal. Han avled sommaren 1878 två månader före Evas tioårsdag. Innan dess hade familjen utökats med Carl Fredrik 1873 och Erik Otto 1876. Samma år som Otto föddes var Evas storasyster Lotta 15 år och fick pigplats på Rånö.

Vad gör en 42-årig torparänka när hon står ensam med fem barn mellan femton och 1,5 år? Den oäkta Anna Mathilda hade avlidit 1877, dödsorsak saknas i dödboken. Evas mamma Lotta Östman lyckades behålla torpet och hålla ihop familjen i tre år. I oktober 1881 år flyttade de äldre bröderna Lundholm till Ösmo respektive Torö. Nästa år i mörkaste november lämnade Lotta Östman sin minste, Erik Otto, som fosterbarn till torparen Carl Otto Berg i Hidelund (Björkholmen). Carl Otto Berg var gift med Fabian Östmans svägerska. I december 1882 flyttade Eva Lundholm till Utö som piga vid 14 års ålder. Hon kom till Frans Lundberg som var gift med Evas kusin Karolina Charlotta Östman. Endast Carl Fredrik, nu 9 år, fanns kvar hos mamma Lotta. Med honom flyttade hon till Arbottna.

Eva var kvar hos familjen Lundberg när Lundbergs flyttade till Aspö och senare tog hon plats hos Kjellberg på Åsvik. I oktober 1886 kommer Eva till sin mamma vid Arbottna för att året efter ta plats i Bjurshagen och därpå i Ludvigsberg. Om inte förr så är det här Eva träffar Carl Magnus. I vigselnotisen 30/10 1889 tituleras de torpareson i Ersholmen och piga vid Ludvigsberg.

Första barnet Sofia föds drygt ett år senare och följs sedermera av ytterligare 11 barn. Sofia och David föds på Arbottna där Carl är dräng. Han tillträder vid Tuppudden som fiskartorpare 1891 och där föds de övriga tio barnen. I november 1892 tar Carl och Eva dit Evas mamma Lotta Östman från Löfhagen (ålderdomshem). Lotta bor sedan på Tuppudden till sin död 1900. Mattis flyttar som tioåring den 29 december 1903 till morbror Fredrik som fosterdotter. Han bor då i Turinge. Men Evas dagar är räknade. När yngsta barnet Eva Clementina, nyligen är två år fyllda, avlider Eva i tuberkulos. Då är det den 30 september 1911.

¹ Efter att familjen Lundholm/Östman lämnat Willan finns den kvar som tomt uppslag i flera husförhörslängder, men ingen bor där. Willans placering i längderna gör att gissningsvis låg torpet mellan Gullboda och Bergvik.

Bouppteckningen efter Eva görs den 11 oktober och uppges av änkemannen Carl Magnus Hagman. Hon efterlämnar 11 omyndiga barn. "*Och som förmyndare för de omyndiga anhålles af Härads Rätten blifva förordnat fadern fiskaren Carl Magnus Hagman å Tuppudden.*" Ur förteckningen över boet kan nämnas 1 not, 10 nät, 4 notar, 3 båtar, 1 roddsump, 1 fisksump. 4 kor, 25 höns, 2 grisar. 1 säng, 3 soffor, 2 skänkar, 1 byrå, 3 bord, 12 stolar, 1 väggur, 1 barometer, 1 gungstol, 1 kommod, 1 symaskin, 1 spegel, diverse tavlor, 4 lufter gardiner, diverse lampor, diverse trä- och laggkärl. 1 skjutgevär, 2 harvar, 1 plog, 1 dragkälke.

Kontanta medel 150 kr, Stockholms sparbank 2337,86 kr, Sterbhuset M Hagman revers 140 kr, P. E. Ericsson Knoppen revers 100 kr. Summa tillgångar 3.721,36 kr.

Avgår: Begravningskostnad 200 kr, Fiskhandlare F Larsson Stockholm lån 85 kr, Torparen C O Berg Björkholmen, Muskö do 50 kr, Förrättningen 15 kr. Behållning 3.371,36 kr.

I dagens penningvärde (2009) motsvaras det av 160.000 kr enligt KPI (Rodney Edvinsson fil dr).

Evas syskon

Lotta Lundholm f 1861 Utö, d 1951 Ornö. Gift med Per Erik Andersson på Björkö, sonen Gustaf gift med Hanna Hagman.

Johan Lundholm f 1863 Muskö d 1939 Ornö. Flyttade som 18-åring till Torö. Senare sjöman och fiskare, bodde bl a på Lådna och Bullandö i Värmdö. Köpte Lindholmen på Björkö.

Anders Lundholm f 1865 Muskö d ca 1884 Ösmo. Flyttade som 16-åring till Råholmen på Järflotta "*Uppgifves hafva drunknat*".

Anna Mathilda f 1871-05-01 Muskö, d 1877-03-27 Muskö. Okänd fader, ingen dödsorsak angiven.

Fredrik Andersson f 1873 Muskö d 1958 Ösmo. Arbetade vid två tillfällen som dräng på Tuppudden på nittioalet. Flyttade till Tyresö 1897. I folkräkningen 1910 bor han på Smådalarö och är fiskare. Han är gift med Heddly och Mattis Hagman bor hos honom. Han slog sig sedermera ner i Ösmo. Den stora släktbilden är sannolikt tagen hos Fredrik där även Mattis Hagmans son Olle växte upp.

Otto Andersson f 1876 Muskö d ? Dräng på Björkö och senare på Tuppudden. Han kommer till Stockholm år 1900. Han tituleras handlare 1906 i Rotemansarkivet då han bor på Luntmakargatan.

Evas föräldrar

Johan Lundholm hade även han blivit faderslös vid 1 ½ års ålder. Johan kom till Utö 1844 som nioåring. Hans mor som blivit änka två gånger, gifte sig en tredje gång och mannen tog arbete vid gruvan på Utö. Med sig hade hon sina tre söner Lundholm. Efter två år på Utö dog Johans mor och hennes man rymde. Johan Lundholm placerades som fosterson hos gruvarbetare Johan Erik Dahl, bröderna som var något äldre flyttade till Stockholm. Johan Lundholms far var statkarl på Devensö och drunknade vid luci tiden 1837. Hans mor var soldatdotter född i Håbo-Tibble. Förfäderna på faderns sida var bönder i Enköpings Näs i många generationer. Moderns släkt var torpare från Sollentuna. Två av torpen som beboddes av hennes förfäder på 1700-talet finns ännu kvar på Järvafältet och brukas fortfarande.

Johan Lundholm träffade Lotta Östman när de bägge arbetade som dräng och piga på Norrö. Lotta hade blivit föräldralös vid fem års ålder och vuxit upp hos sin faster på Ålö. Hennes far hade varit klockare på Utö och välbeställd. Hennes förfäder på den manliga sidan var klockare på Utö i fyra generationer, totalt 95 år i en följd. Hennes farfars farfar Erik Broström var Utös förste klockare som kom till ön 1746 samtidigt som den förste kaplanen. Stora Grundmar på södra Utö var klockarboställe under 1700-talet. Sedan flyttades kyrka, präst och klockare till Gruvan. Lotta Östmans farmor Catharina Norstedt kom från Västmanland 1789 för att bli piga hos Reuterswärds på Utö. I hennes släkt finns flera hammarsmeder och även ett par soldater som krigat för Karl XII. Lotta Östmans möderne har djupa rötter på Utö, Ålö, Nåttarö och Torö.

ⁱ Källor: kyrkoarkivalier, folkräkningar och bouppteckning